

НАСТАВНА ПРОГРАМА ПО ПРЕДМЕТОТ УСТАВНО ПРАВО

I. Податоци за раководителот на предметната програма и предметните наставници

Име и презиме: Проф. д-р Рената Дескоска, Проф. д-р Тања Каракамишева- Јовановска Проф. д-р Марика Ристовска	Научен степен и академско звање: Редовен професор
---	---

II. Податоци за соработниците и другите предавачи на предметната програма

Име и презиме на соработникот: М-р Денис Прешова	Научен степен и академско звање на соработникот: Асистент
Други предавачи (експерти од практиката):	

III. Основни податоци за предметната програма

Назив на предметната програма: Уставно право	
Код на предметната програма: 50814	Број на кредити: 8
Вкупно часови настава: 60	Број на страници задолжителна литература: 450
Студиска година кога се изучува предметната програма: Прва	Семестар во кој се изучува предметната програма: 2

IV. Опис на предметната програма и клучни зборови (термини)

Опис на предметната програма
Во рамките на уставното право се изучуваат теоретските прашања за поимот на уставното право, извори на уставното право, генеза на уставното право, поимот устав, видови уставы, постапката за донесување и менување на уставот. Во фокусот на овој предмет се и прашањата кои се однесуваат на уставното право на Република Македонија: темелните вредности на уставниот поредок, човековите права и нивната заштита, поделбата на власта, моделите на организацијата на власта и местото, улогата и карактеристиките на централните институции во Република Македонија: Собрание, претседател на Републиката, Владата на РМ, судството, јавното обвинителство, Уставниот суд, народниот правобранител, локалната самоуправа, принципот на граѓанство и граѓанскиот суверенитет и облиците на остварување на суверенитетот - посредна и непосредна демократија.
Клучни зборови
устав, човекови права, владеење на право, поделба на власт,

V. Цели и резултати што треба да се постигнат

Цели и резултати што треба да се постигнат

Цел на предметната програма по уставно право е да им овозможи на студентите да се стекнат со продлабочени знаења од областа на уставното право како гранка на правото и како научна дисциплина и со специфични вештини за примена на ова знаење во практиката. За остварување на овие цели предметната програма ќе ги обработи теоретските аспекти на уставното право, а потоа ќе се фокусира на нивната практична примена.

Со усвојувањето на сознанијата на оваа предметна програма, студентите ќе можат:

- да го разберат поимот и содржината на уставното право
- да ги разберат изворите на уставното право
- да разликуваат уставно право како гранка на правото и уставно право како научна дисциплина
- да ги разберат моделите на организација на власта и да можат да го определат типот на организација на власт во Република Македонија
- да ги осознаат предизвиците во регулирањето и спроведувањето на уставните одредби за човековите права
- да се оспособат за анализа на уставните норми во Република Македонија
- да добијат продлабочени сознанија за уставниот систем на Република Македонија
- аналитички и критички да ги согледаат уставно-правните проблеми кои се јавуваат во праксата.

VI. Методологија на предавање

Методологија на предавање

Предметот ќе се изучува преку компаративниот метод, Сократовиот метод, case study методот, SWOT анализа, индуктивниот и дедуктивниот метод.

Часовите вклучуваат учество на студентите во анализа на конкретни ситуации, случаи и дебата за различни прашања од силабусот.

Методологија на оценување

Конечната оцена по предметот се состои од поени освоени преку континуирано и завршно оценување.

Континуирано оценување преку:

Активност во текот на часовите – до 20 поени

Завршно оценување преку:

1. Полагање на два дела со по 40 поени, вкупно 80. Првиот дел се полага по шестата недела од предавањата, додека вториот по дванаесеттата недела од предавањата;
или
2. Полагање на цел испит со вкупно 80 поени. Целиот испит се полага во испитните сесии.

VII. Детална структура на предметната програма

Недела бр. 1	број на часови: 5
назив на тематската целина: Основни поими за уставното право и извори на уставното право	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучува поимот на уставното право, уставното право како гранка на правото и како научна дисциплина и називите на уставното право. Воедно ќе се изучуваат и изворите на уставното право, нивната класификација и различните видови на извори и факторите кои влијаат на изворите на уставното право.	
Недела бр. 2	број на часови: 5
назив на тематската целина: Поим содржина, структура, значење, видови и донесување на уставот	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат различните сфаќања за поимот на уставот, основните карактеристики, содржината и структурата како и значењето и функциите на уставот. Исто така ќе се изучуваат и прашањата поврзани со теориите за видови уставни и постапката за донесување и измена на уставот.	
Недела бр. 3	број на часови: 5
назив на тематската целина: Потекло на уставот и развој на уставноста	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат различните фази во развојот на уставноста и нивните основните обележја и карактеристики.	
Недела бр. 4	број на часови: 5
назив на тематската целина: Основни карактеристики на Уставот на РМ од 1991, темелни вредности на уставниот поредок и основни прашања за човековите права	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучува развојот на уставноста во Македонија преку разгледување на најзначајните уставни документи, понатаму ќе се изулуваат темелните вредности на уставниот поредок и концептот на човековите права во Уставот на РМ.	
Недела бр. 5	број на часови: 5
назив на тематската целина: Човекови права - лични и политички права	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат личните и политичките права во Република Македонија од аспект на нивното правно регулирање, како и од аспект на нивната имплементација.	
Недела бр. 6	број на часови: 5

назив на тематската целина: Социјални, економски и културни права и права на малцинствата	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат економските, социјалните и културните права од аспект на нивното правно регулирање, како и од аспект на можностите за нивна имплементација. Исто така ќе се изучува статусот на заедниците кои не се мнозинство во Република Македонија и тоа нивните права во областа на образованието, културата, употребата на јазиците, и уставните механизми кои се предвидени за гарантирање на нивниот статус.	
Недела бр. 7	број на часови: 5
назив на тематската целина: Суверенитет	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучува поимот и историскиот развој на суверенитетот и основните облици на непосредно и посредно остварување на суверенитетот и тоа: референдумот, граѓанската иницијатива и изборите.	
Недела бр. 8	број на часови: 5
назив на тематската целина: Организација на власта	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучува поделбата на власта како внатрешен механизам за нејзино ограничување и основните системи на организација на власта парламентарен, претседателски, мешовити и собранискиот систем.	
Недела бр. 9	број на часови: 5
назив на тематската целина: Собрание на Република Македонија	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучува поимот, потеклото, составот, мандатот и конститутирањето на парламентот, како и структурата, внатрешната организација, надлежноста и актите на Собранието на Република Македонија и положбата на пратениците.	
Недела бр. 10	број на часови: 5
назив на тематската целина: Извршна власт во Република Македонија	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат поимот и положбата на шефот на држава, надлежности и одговорност на претседателот на РМ. Воедно ќе се изучуваат прашањата поврзани со поимот и видовите влади, положбата, составот, надлежноста, изборот и	

одговорноста на Владата на РМ.	
Недела бр. 11	број на часови: 5
назив на тематската целина: Судство, јавно обвинителство, Уставен суд на РМ и народен правобранител	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат основните прашања поврзани со организацијата, статусот и функционирањето на судовите, јавно обвинителство, народниот правобранител. Исто така ќе се изучува поимот, положбата, составот, постапката и надлежностите на Уставниот суд.	
Недела бр. 12	број на часови: 5
назив на тематската целина: Основи на економските односи, Народна банка на РМ, локална самоуправа, меѓународни односи и одбрана на РМ	задолжителна литература: Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Детална структура на тематската целина: Во оваа тематска целина ќе се изучуваат основните прашања поврзани со уставните основи на економските односи, статусот и положбата на Народната банка на РМ, локалната самоуправа и меѓународните односи и одбраната на РМ.	

VIII. Активности на надворешни институции

Активности на надворешни институции

IX. Литература

Задолжителна литература
Уставно право и политички систем од проф. д-р Саво Климовски, проф. д-р Рената Дескоска и проф. д-р Тања Каракамишева, Просветно дело, Скопје, 2012
Дополнителна литература
<ol style="list-style-type: none"> 1. Miodrag Jovicic, "O ustavu", Beograd, 1977 2. Pavle Nikolic, "Ustavno pravo", Beograd, 1991 3. Jon Elster, "Forces and Mechanisms in the Constitution-Making Process," <i>Duke Law Journal</i>, Vol. 45, no. 2 (1995), pp. 364-96 4. Arend Lijphart, "Constitutional Choices for New Democracies," <i>Journal of Democracy</i>, Vol. 2, no. 1 (Winter 1991), pp. 72-84 5. E.McWhinney, <i>Constitution-Making: Principles, Process, Practice</i> (Toronto: University of Toronto Press, 1981) 6. U. Preuss, "Constitutional Powermaking of the New Polity: Some Deliberations on the Relations Between Constituent Power and the Constitution", in: M. Rosenfeld (ed.), <i>Constitutionalism, Identity, Difference, and Legitimacy</i> (Durham and London: Duke University Press, 1994) 7. A. Arato, <i>Civil Society, Constitution, and Legitimacy</i>, Chapters IV, V, VII (New York: Rowman & Littlefeld, 2000) 8. R. Goodin, "On constitutional Design", <i>Arena Working Papers</i>, 26/1997 9. A. Sajo, <i>Limiting Government. An Introduction to Constitutionalism</i>, Chapter III (Budapest: CEU Press, 1999) 10. M. Vile, <i>Constitutionalism and the Separation of Powers</i>, Indianapolis: Liberty Fund, 1998/1967 11. G. Sartori, <i>Comparative Constitutional Engineering. An Inquiry into Structures, Incentives and Outcomes</i>, (Houndmills: Macmillan Press, 1994)

12. B. Ackerman, "The New Separation of Powers", *Harvard Law Review*, Vol. 113, 2000
13. A. Arato, "The New Democracies and American Constitutional Design", *Constellations*, Vol. 7, No. 3, 2000
14. H. Schwartz, *The Struggle for Constitutional Justice in Post-Communist Europe*, Chapter II (Chicago: University of Chicago Press, 2000)
15. A. Bragyova, "Constitutional Review and Democracy", *Acta Juridica Hungarica*, Vol. 40, 1999
16. J. Kis, *Constitutional Democracy*, Part II (Budapest: CEU Press, 2003)
17. M. Troper, "The Logic of Justification of Judicial Review", *International Journal of Constitutional Law*, Vol. 1, No. 1, 2003
18. M. Rosenfeld, "Modern Constitutionalism as Interplay Between Identity and Diversity", in: M. Rosenfeld (ed.), *Constitutionalism, Identity, Difference, and Legitimacy* (Durham and London: Duke University Press, 1994)
19. J. Kis, *Constitutional Democracy*, Part I (Budapest: CEU Press, 2003)
20. J. Habermas, "Constitutional Democracy, A Paradoxical Union of Contradictory Principles?", *Political Theory*, Vol. 29, No. 6, 2001
21. N. Dimitrijevic, "Constitutional Democracy, or How to Prevent the Rule of the People", in: A. Sajo (ed.), *Out of and Into Authoritarian Law* (The Hague: Kluwer, 2003)